

BESPREKINGSVERSLAG

Reg.nr.:
Afdeling Bestuursondersteuning

Betreft: Verenigde Vergadering	Datum bespreking: Woensdag 8 november 2017 13.00 – 16.55 uur Plaats: VV-zaal Opgesteld door: Roswitha Lubbers
Aanwezigen: R.A.M. van der Sande (dijkgraaf, voorzitter) J.C.H. Haan (hoogheemraad) H. Pluckel (hoogheemraad) M. Kastelein (hoogheemraad) M.E.F. Leewis (hoogheemraad) J.J.J. Langeslag (hoogheemraad) C.M. van de Wiel (secretaris) A.J.J. Blijleven (A&B) D.N.I. Kooij (A&B) J.W.N. de Nes (A&B) J.J. Bakker (VVD) J.P. de Vries (A&B) C.H.C. van Steensel-Van Hage (VVD) H.J. Oostwouder (CDA) J.J. Démoed (CDA) E.J. de Vries (CDA) G.H. von Faber (Water Natuurlijk) E.C. de Meijer (Water Natuurlijk) T.O. Fierens (PvdA) E.P. Veenhoven (PvdA) A. van Geest (Algemene Waterschapspartij) N.J.W. Thijssen (Algemene Waterschapspartij) R.H. Kerst (ChristenUnie-SGP) N. van der Plas (ChristenUnie-SGP) M. Bleyie (PvdD) J.C. Boomsma (PvdD) R.F. Schols (50PLUS) J.M. Stoop (Natuurterreinen) Afwezig: R.P.A. van der Meer (A&B) H.A. Meerman (A&B) P.A.M. van der Poel (A&B) J.H. Hermans (VVD) Tevens aanwezig: H. Verdellen, voorzitter rekenkamercommissie Rijnland	
VERSLAG	ACTIE
1. <u>Opening en vaststellen agenda</u> De <u>voorzitter</u> opent de vergadering, heet iedereen van harte welkom en leest de lijst met afwezige VV-leden voor. De heer Blijleven zal rond 15.45 uur vertrekken en mevrouw Bleyie is iets verlaat. De voorzitter zal als eerste de hamerstukken behandelen en aansluitend de bespreekstukken. Overigens benadrukt hij dat de benaming ‘hamerstuk’ niets afdoet aan het belang van het betreffende stuk. Alleen is dit al uitvoerig behandeld in de commissies waarbij alle argumenten zijn gewisseld en zijn de commissies tot de conclusie gekomen dat het bewuste stuk zonder nadere discussie kan worden afgehamerd in de VV. Hij verstaat zelf onder een hamerstuk een stuk, waarover de VV wenst te discussiëren dan wel een stuk waarover een VV-lid via een stemverklaring toch een oordeel wenst te geven. Stemverklaringen mogen niet	

VERSLAG		ACTIE
	oproepen tot nadere discussie, maar dienen de motivatie waarom het betreffende VV-lid voor dan wel tegen is, kort te bevatten. Indien de VV evenwel een mening wil ontlokken aan andere VV-leden dan wel een DB-lid, is het een bespreekstuk.	
2.	<u>Spreekrecht</u> Er zijn geen aanmeldingen ontvangen.	
3.a	<u>Overzicht ingekomen stukken</u> RKC onderzoeksprogramma 2017-2018: de heer <u>Schols</u> citeert pagina 10. Hij veronderstelt dat onder punt 6 ('De onderzoeken moeten bruikbare leereffecten opleveren voor AB en VV') AB zal moeten worden gewijzigd in D&H. De <u>voorzitter</u> zegt dat de onderzoeken bruikbare leereffecten moeten opleveren voor zowel de controlerende VV als ook voor het totaal, inclusief het DB.	
3.b	<u>Mededelingen</u> De heer <u>Langeslag</u> memoreert het besluit van de VV om een kroonbesluit onteigening Haarlemmermeer aan te vragen ten behoeve van de piekberging. Deze is recent verleend. Er wordt nog onderhandeld over een minnelijke regeling. Indien deze onhaalbaar blijkt, zal Rijnland overgaan tot onteigening. De heer <u>Pluckel</u> meldt dat een van de zes door Rijnland ingestuurde inzendingen voor de Waterinnovatieprijs is genomineerd. De <u>voorzitter</u> roept de aanwezigen en al hun vrienden en familieleden op om hun stem via het internet uit te brengen op dit project. De heer <u>Haan</u> zegt dat het gaat om het project verbetering IJsseldijk Gouda. De <u>voorzitter</u> vraagt aandacht voor de uitgereikte brochure: 'Water verbindt, water in omgevingsvisies'. Een gezamenlijke uitgave van de Unie van Waterschappen en WATERVOLK.	
4.	BESLUITVORMINGSNOTA'S	
4.1	<u>Tweede Bestuursrapportage (Burap)</u> Mevrouw <u>Stoop</u> mist het onderwerp 'bodemdaling' in de Burap. De heer <u>Démoed</u> vraagt of zijn gevoel dat de doelstelling inzake de reductie van de schuldenpositie door negatieve ontwikkelingen wat verder uit beeld lijkt te zijn, correct is. In dat geval dient dit gegeven bij de behandeling van de jaarrekening nadrukkelijk te worden behandeld. De heer <u>Kooij</u> heeft tijdens de BOD-vergadering gevraagd waarom in het voorstel bij de behandeling van het surplus van € 6,7 miljoen een nadelig personeelsresultaat wordt genoemd van – € 4,6 miljoen en in de Burap van – € 1 miljoen. Ook vroeg hij waarom de gegevens in het stuk waarover gestemd wordt anders zijn ingedeeld dan in de toelichting en waarom de toelichting ook afwijkt. Voorafgaande aan deze VV werden deze vragen prima beantwoord door de hoogheemraden Pluckel en Kastelein en de heren Waij en Hermans. De personeelslasten dienen te worden opgeknipt in reguliere lasten en kosten voor de inhuur voor projecten. In het voorstel zijn deze beide opgenomen in het exploitatieresultaat hetgeen leidt tot een nadelig resultaat van € 4,6 miljoen (waarvan € 1 miljoen regulier, € 3,6 miljoen inhuur). Die € 3,6 miljoen wordt overgeheveld naar projecten en komen ten laste van de projecten op de balans. Er is dus sprake van een verschuiving van de verlies- en winstrekening naar de balans waardoor deze cijfers niet meer te zien zijn in de verlies- en winstrekening. Tijdens het vooroverleg stelde hij de vraag: waarom zijn de reguliere kosten belangrijker dan de kosten die worden geactiveerd? Daarop was het antwoord dat de geactiveerde kosten in het totale pakket van de projecten vallen. Die liggen op schema en er is dan ook geen extra aandacht aan besteed. De heer <u>Kooij</u> is het hiermee niet geheel eens. Het betreft tenevenallers die toelichting vragen. Er is dan ook besloten om de inhuurlasten in het vervolg niet meer te activeren maar te laten lopen via de exploitatierekening. Zodoende worden deze ook op dezelfde wijze toegelicht. De heer Kooij vraagt tot slot of hij de antwoorden correct heeft geïnterpreteerd. De <u>voorzitter</u> zegt dat de conclusie van de heer <u>Kooij</u> dat alle personeelslasten op de exploitatiebegroting zullen gaan drukken in plaats dat deze deels worden geactiveerd, niet correct is. Voorts heeft de <u>voorzitter</u> begrepen dat de heer <u>Kooij</u> een uitgebreidere toelichting op de financiële stukken op prijs zou stellen. De heer <u>Kooij</u> zegt dat deze conclusie inderdaad klopt en vervolgt zijn betoog. De tenevenallers kunnen	

	VERSLAG	ACTIE
	worden opgevangen door voordeel rente en inhaalafschrijvingen. De heer <u>Kooij</u> meent dat de aanhoudende aandacht voor de noodzaak om de schulden te verlichten, geleid heeft tot het mooie resultaat waardoor ook tegenvallers beter kunnen worden opgevangen. Vandaar dat A&B ervoor pleit om op de ingeslagen weg door te gaan: de verlichting van de schuldpositie waar mogelijk. De heer <u>Langeslag</u> zegt dat bodemdaling alleen is genoemd in de inleiding bij het doel, paragraaf 2.2.1. In de Burap is geen verdere rapportage over bodemdaling opgenomen, omdat er geen specifieke doelstellingen over wenselijke resultaten door Rijnland zijn geformuleerd. Er is wel een informatieve VV geweest, maar er is nog geen beleid geformuleerd. Zodra dit het geval is en er doelstellingen zijn bepaald, zal het onderwerp in de Burap opduiken. Rijnland participeert in het platform 'Slappe bodem' en de hoogheemraad heeft een bestuurlijke kerngroep 'Bodemdaling' geïnitieerd bij de Unie van Waterschappen. Rijnland beraadt zich met diverse andere partijen over verstandig beleid voor alle partijen die met bodemdaling te maken hebben. De heer <u>Pluckel</u> zegt dat Rijnland verder gaat met de verlaging van de schuldpositie. Rond 2026 zal het waterschap uitkomen onder de 300%. Door het direct opnemen van posten in de exploitatiebegroting zal de schuldpositie mogelijk al eerder kunnen worden teruggebracht tot onder de 300%. Nieuwe voorstellen daarvoor zullen aan de VV worden voorgelegd. De heer <u>Kastelein</u> sluit hierbij aan: Rijnland blijft zich inzetten om meer positieve resultaten te boeken zodat de schulden omlaag gebracht kunnen worden. Naar aanleiding van de kanttekening van A&B over de summieri toelichting bij de Burap, waardoor het niet eenvoudig is om aansluiting te maken met de onderliggende stukken, zegt hij toe dat in de toekomst het besluit beter wordt toegelicht. Toezegging. Op pagina 44 van de programmabegroting staat: <i>'Het streven is om minder te activeren, rekening houdend met de gestelde andere begrotingskaders. De directie blijft daarom scherp kijken in hoeverre het nu al mogelijk is om minder projecturen te activeren. Bij het MJP 2019-2022 wordt gezien of verdere vermindering stapsgewijs mogelijk is.'</i> Kortom: het streven ligt vast, maar er moet nog het nodige gebeuren om dit ook te realiseren. Mevrouw <u>Stoop</u> zegt dat Rijnland recentelijk door Deltares is uitgeroepen tot Olympisch kampioen bodemdaling omdat Rijnland van alle waterschappen het meeste te maken heeft met bodemdaling. Wanneer wordt het thema geagendeerd? De heer <u>Van Geest</u> stelt voor om een voor de VV toegankelijk dossier 'bodemdaling' aan te gaan leggen gezien de toenemende zorgen en aandacht. De VV dient de gelegenheid te krijgen zich tijdig te kunnen inlezen, voorafgaande aan de discussie. De heer <u>Langeslag</u> zegt dat Rijnland tot kampioen werd uitgeroepen van de Zuid-Hollandse waterschappen. Friesland heeft het meest te lijden van bodemdaling. Maar voor wat betreft het aantal m³ staat Rijnland op de eerste plaats bij de Zuid-Hollandse waterschappen, mogelijk mede een gevolg van de omvang van het gebied van Rijnland. De hoogheemraad bevestigt dat het een zeer belangrijk onderwerp is. Hij is voornemens om hieraan in het eerste kwartaal 2018 in de VV aandacht te besteden. Op de website www.slappebodem.nl (van het gelijknamige platform) kan men zeer veel documentatie vinden. Rijnland is lid van dit platform. Op 9 november staat een tweede zeer druk bezocht symposium geagendeerd. De heer <u>Langeslag</u> zegt toe na te zullen gaan of Rijnland ook los van deze site nog een dossier dient aan te leggen dan wel dat wordt volstaan met een link naar het platform. Toezegging. De <u>voorzitter</u> concludeert vervolgens dat het voorstel door de VV is aangenomen.	
4.2	Programmabegroting 2018 De heer <u>Kooij</u> memoreert zijn al tijdens de BOD-vergadering geplaatste kanttekeningen. Pagina 46: de personeelslasten zijn € 6,5 miljoen hoger maar worden ruimschoots gecompenseerd door baten uit goederen en diensten aan derden (€ 8,1 miljoen hoger). Maar de toename uit baten zijn veelal eenmalige meevallers terwijl de hogere personeelslasten structureel lijken te zijn gezien de ambities en taken van Rijnland. Op zijn vraag of hierdoor geen gat in de begroting dreigt te ontstaan de komende jaren, werd geantwoord dat Rijnland meer boekwinsten verwacht in de vorm van – naar de <u>heer Kooij</u> meende te hebben opgevangen – structurele meevallers. De <u>voorzitter</u> corrigeert: het betreft meerjarige incidentele meevallers. De heer <u>Kooij</u> achtte een kanttekening namens A&B op zijn plaats als ten onrechte zou worden verondersteld dat deze situatie zich ook de komende jaren zal voortzetten. Mevrouw <u>Van Steensel</u> zegt dat de vragen die de VVD in de commissie BOD heeft gesteld, afdoende werden beantwoord. De VVD stemt in met de programmabegroting, maar vraagt wel aandacht voor de	

VERSLAG	ACTIE
schuldenlast. Jaren geleden is afgesproken dat deze maximaal 250% zou mogen bedragen, terwijl deze momenteel ruimschoots boven de 300% is uitgekomen. De heer <u>Démoed</u> begint zijn betoog met de conclusie dat het goed gaat met Rijnland. Maar het CDA wil met name focussen op het risico dat ambities worden gestapeld en de gevolgen daarvan. Het WBP 5-programma is al overvol (met projecten, programma's, innovatie en duurzaamheid, communicatie, dienstverlening), nog afgezien van de consequenties van de implementatie van de omgevingswet. Vandaar dat het CDA het college en de VV oproept terughoudend te zijn met het toevoegen van nieuwe taken, mede omdat deze kunnen afleiden van de kerntaken, zoals de schuldenreductie en de matiging van de lasten. Voor de fractie is de breed gesteunde motie zeer actueel en de fractie zal tijdens de bespreking van de jaarrekening dan ook pleiten om eventuele overschotten voor het doel aan te wenden. Het CDA hecht aan een juiste balans tussen doelen en kosten die in rekening worden gebracht bij de inwoners. Het is niet eenvoudig om extra middelen beschikbaar te stellen aan personeel en de organisatie maar soms is dit onvermijdelijk. De fractie wil dan ook alleen mee in een visie van incidenteel dure inhuur naar structureel werken aan de juiste formatie. Met die bril ziet de fractie de huidige voorstellen. Voor de vermindering van de inhuur zijn meer instrumenten nodig. Welk effectief instrument kan het college aanreiken zodat de VV een en ander kan monitoren? Temeer daar de kosten vaak uit projectbudgetten en investeringen worden bekostigd en zodoende onzichtbaar kunnen blijven. De fractie realiseert zich dat de bestaande formatie niet meer past bij de ambities. Vandaar dat zij instemt met de genoemde onderdelen. Toch dient er te worden gekeken naar mogelijkheden om structureel te bezuinigen. Wat zouden de financiële gevolgen zijn als het waterschap meer een regierol neemt in de uitvoering en sommige onderdelen daarvan overlaat aan bedrijven? De fractie stemt in met de voorstellen voor uitbreiding, mits de inhuur structureel wordt teruggebracht en blijvend wordt gekeken of zaken nodig zijn en elders een reductie van de kosten kan worden gerealiseerd. Voorts wil de fractie van het college de toezegging dat er niet meer wordt overgegaan tot activering van personeelslasten. Het CDA ziet dit als oneigenlijk gebruik. De fractie wil werk maken van de Omgevingswet en de rol van het waterschap. Naar aanleiding van het bezoek aan 'Rotterdam resiliënt' roept de fractie het college op om in 2018 poldertafels Omgevingswet te organiseren met andere overheden, maatschappelijke partners en inwoners, om samen te werken aan de noodzakelijke cultuurverandering, gebruikmakend van de gebiedskennis van bedrijven en inwoners. Het uitnodigende karakter van de wet moet centraal worden gesteld. Zodoende kan Rijnland het best invulling geven aan de verantwoordelijkheid van goed rentmeesterschap. Gedacht kan worden aan een bronaanpak in relatie tot schoon water. Het CDA zegt eigenlijk amper iets te merken van de toezegging van het college om werk te maken van erfgoedbeleid. Dit terwijl het culturele erfgoed zo'n wezenlijke rol speelt bij de bewustwording over water. De dijkgraaf is gehouden het waterschap op de kaart te zetten: er is voor hem dus een schone taak weggelegd. Op welke wijze zal de toezegging worden ingevuld? Het CDA vindt voorts het motto van Rijnland 'Droge voeten en schoon water' niet meer compleet. Het zou moeten luiden: 'Droge voeten, schoon en voldoende water', maar het CDA staat open voor een betere marketingaanpak, mits deze aspecten daarin worden meegenomen. Er wordt veel energie gestoken in het van buiten-naar-binnen werken, in vernieuwend besturen, maar het CDA benadrukt dat Rijnland meer lef moet tonen in de omslag van werken naar doen: 'experimenteer en stel bij, ga gewoon aan de slag'. De heer <u>Von Faber</u> zegt dat zijn fractie in zijn algemeenheid instemt met deze programmabegroting. Op pagina 3 staat: 'We zijn nog niet klaar': hiermee wordt gesuggereerd dat Rijnland wel bijna klaar is. De fractie waardeert deze positieve insteek. Voor de fractie zijn de thema's klimaat, energieneutraal en waterkwaliteit van groot belang. De klimaatveranderingen gaan sneller dan verwacht. Regenoverlast en clusterbuiten leiden in Katwijk steeds vaker tot overstort, waardoor ongezuiverd rioolwater in het oppervlaktewater stroomt waar iedereen last van heeft. Nog afgezien van de ecologische schade. Goed rentmeesterschap of beheer vergt in het dichtbevolkte gebied een zeer actief beleid. Centraal staat daarbij de vraag: welke wereld laten wij na? Toch getuigt de tekst op pagina 3 onder het kopje 'Volop bezig' van het nodige optimisme. In 2018 wordt geld gereserveerd voor onderzoek, externe middelen, regiobijeenkomsten en externe samenwerking. Desalniettemin meent de fractie dat extra inspanningen en maatregelen noodzakelijk kunnen blijken te zijn. Rijnland staat de komende twintig jaar voornamelijk en ook andere uitdagingen dan het waterschap gewend was. Waterkwaliteit wordt belangrijker en Rijnland zet zich hiervoor ook nadrukkelijk actief in. Toch dient Rijnland nog meer te doen. De eigen awzi's zijn een belangrijke oorzaak van de vervuiling (ook van het zwemwater). Eigenlijk had de problematiek die samenhangt met de klimaatverandering veel eerder in de begroting moeten zijn opgenomen, maar de fractie realiseert zich dat niet alles kan en dat er keuzes gemaakt moeten worden. De fractie wil de komende	

VERSLAG	ACTIE
maanden samen met alle fracties concrete invulling geven aan kopje ‘Volop bezig’. Daarbij wil de fractie de problemen en lasten zo min mogelijk vooruitschuiven en zo snel mogelijk adresseren. Via innovatieve, energieneutrale en duurzame oplossingen. De fractie hoopt daarbij op brede steun van de overige fracties. Mevrouw <u>Fierens</u> zegt dat de PvdA instemt met de begroting en de financiële vertaling van de prioriteiten. Toch betreft de fractie het dat Rijnland op onderdelen terughoudend moet opereren: voor waterkwaliteit is bijvoorbeeld slechts een beperkt budget beschikbaar. Maar de thema’s veiligheid (dijkversterking) en de afvalwaterzuivering zijn goed verankerd. De klimaatconferentie in Parijs wordt momenteel vervolgd in Bonn. Aan het begin van de coalitieperiode had niemand kunnen bevroeden dat de klimaatomslag zo snel zou toeslaan. De PvdA vindt het positief dat Rijnland doordrongen is van het feit dat de actualiteit ons inmiddels heeft achterhaald. Zo wordt er via een vertaling in de meerjarenbegroting ingespeeld op de snel wijzigende toekomst. De fractie is zeer positief over de inspirerende bijeenkomsten ‘Wat voor soort hoogheemraadschap willen we zijn?’ en ‘Rotterdam resilient’. Mevrouw Fierens verspreidt vervolgens een artikel uit het blad ‘Vice Versa’ over de wijze waarop Rotterdam invulling geeft aan ‘water in de stad’. De voorbeelden maken deel uit van de Nederlandse bijdrage aan de duurzame ontwikkelingsdoelen. Rijnland zou wat de PvdA betreft moeten aansluiten op de sfeer die het artikel uitstraalt om zodoende antwoorden te vinden op de vele problemen die nu al spelen en gaan spelen in de toekomst. Rijnland dient een waterschap te zijn waar de dagelijkse uitvoering op orde is, maar vanuit de gedragen en verankerde duurzame en klimaatbestendige werkwijze: responsief met een vernieuwend personeelsbeleid, met schaareruimtes (die een bijdrage leveren aan innovaties). Rijnland moet gelegenheid bieden om te experimenteren en te leren. Er moet ook ruimte zijn om de waarden van Rijnland uit te stralen en het ambassadeurschap van de medewerkers. Rijnland draagt dus niet alleen via de projecten in Roemenië en Zuid-Afrika bij aan de werelddoelen, maar ook via de totale benadering, het belang van water, droge voeten, veiligheid en duurzaamheid. De PvdA bedacht gaandeweg als nieuw logo: ‘Water, droge voeten, veiligheid en duurzaamheid’ maar acht nadere discussie hierover zinvol. Tijdens de bespreking van het MJP is een drietal moties ingediend, waarvan een aantal financieel wordt vertaald in de meerjarenbegroting. Mevrouw Fierens verzoekt hoogheemraad Leewis hierop nog even te reageren, met name waar het de Keukenhof-motie betreft. Achterstanden zijn in de commissie BOD besproken, maar de fractie heeft nog enkele punten. In de begroting duikt soms op dat Rijnland te kampen heeft met achterstanden. Die term wordt niet eenduidig geïnterpreteerd. Sommigen zeggen dat er geen sprake is van echte achterstanden, maar dat er een link is met planning. De verwarring bestaat nog steeds, zo is haar gebleken uit gesprekken met diverse hoogheemraden en anderen, hetgeen zou kunnen duiden op verschillende visies. De fractie vindt het noodzakelijk dat er aan het begin van een begrotingsjaar duidelijkheid is over wat er bedoeld wordt met achterstanden met betrekking tot assets. Zij heeft dan ook behoefte aan een helder antwoord dat unaniem gedeeld wordt door D&H. Personeel: de fractie stemt in met de uitbreiding ten behoeve van de inzet voor de gevolgen van klimaatveranderingen en de wateropgaven, maar de fractie kijkt uit naar maatregelen om deze opgaven samen met de buitenwereld en partners te realiseren. Het gesprek daarover dient tijdens de behandeling van de meerjarenbegroting plaats te vinden. Mevrouw Fierens verzocht al om een overzicht van eerder gevraagde bezuinigingen. In de personeelsnota is een deel van het antwoord op het verzoek terug te vinden in de kolom op pagina 7. Maar financiële doorrekeningen ontbreken. Toch wil de fractie dat bezuinigingen in de toekomst wel gekwantificeerd worden in euro’s. Bodemdaling: het platform ‘Slappe bodem’ is uitermate actief en draagt bij aan het waterbewustzijn. Mevrouw Fierens wil nagaan of de toezegging dat hierover een aparte paragraaf in de Burap en de begroting komt, wordt uitgevoerd. De heer <u>Van Geest</u> sluit zich aan bij de kanttekeningen van de PvdA over de duiding van ‘achterstanden’. Hij stelt dat achterstand altijd wordt gedefinieerd naar aanleiding van een begroting die door de VV is vastgesteld. Als daar niet aan wordt voldaan, is er sprake van achterstand. Het college wordt daarop dan ook aangesproken. Hij bestempelt het antwoord dat de PvdA kreeg als een ‘kir-antwoord’ (‘kluitje in het riet’). Tijdens de Burap pleitte de heer Van Geest ervoor om ook positieve afwijkingen in kleur aan te geven in het schema, gezien de gevolgen voor andere takenpakketten en onderdelen van de begroting. De fractie zou graag zien dat tegenvallers – die in de loop der tijd ook wel eens meevallers blijken te zijn – tot verlaging van tarieven leiden. Rijnland is hier nog niet aan gewend, maar de AWP betreft dit aangezien er toch een fors tarief in rekening wordt gebracht bij de inwoners. De AWP vindt dat de hoofdtaken van het waterschap moeten worden benoemd en dat de VV zichzelf daartoe ook dient te beperken. Dit heeft gevolgen voor de inhuur van personeel. In een aantal gevallen kan inhuur van personeel noodzakelijk zijn, maar er dient wel eerst een ‘oud voor nieuw-discussie’ te worden gevoerd. De fractie meent dat de organisatie steeds verder uitdijt, ook omdat de VV steeds nieuwe wensen indient. De heer Van Geest vindt dat evenwel nadrukkelijk	

VERSLAG	ACTIE
moet worden bekeken welke taken Rijnland zou kunnen afstoten/beëindigen. Het activeren van personeelslasten – hoe gebruikelijk ook – leidt tot een versluiering van de kosten. Ook de AWP is dus van mening dat van deze methode met grote terughoudendheid gebruik moet worden gemaakt en dat altijd duidelijk moet worden gemaakt op welke wijze deze kosten onderdeel uitmaken van de totale begroting. De heer <u>Kerst</u> gaat akkoord met de programmabegroting en de voorstellen over de strategische personeelsplanning. Op basis van de grafiek constateert de fractie dat de kosten voor inhuur in 2017 dalen terwijl in de Burap wordt aangegeven dat deze licht stijgen. De grafiek is met name na extrapolatie naar volgende jaren, interessant. Synergie komt een aantal malen voor in de tekst, maar is er een strategie hoe deze met de omgeving kan worden bereikt? Er lopen diverse projecten met andere waterschappen en Rijnland participeert via verbonden partijen. Zijn er wat dat betreft nog ontwikkelingen te melden? Is Rijnland tevreden? Hoe verloopt de regionale samenwerking? Potentieel biedt synergie veel kansen gezien de vele raakvlakken. De fractie pleit voor een integrale benadering en aansturing waar het de vele benoemde risico's betreft. Mevrouw <u>Boomsma</u> memoreert de aandacht die de PvdD tijdens de behandeling van het MJP vroeg in juni 2017 voor de botsing tussen de lange en korte termijn. Rijnland heeft geen zicht op de situatie op de lange termijn: men weet niet hoe de wereld er dan uit ziet, hoe hoog de zeespiegel is en daarmee ook de opgaven van Rijnland en waarop het waterschap de huidige ambities wil realiseren. Daarnaast heeft Rijnland te maken met de korte termijn van planning, control en 5-5-2-2. De fractie vindt het verheugend dat Rijnland lijkt in te spelen op de lange termijn. Zie het strategisch personeelsplan, dat wat de PvdD betreft onderdeel had mogen uitmaken van de begroting. Vanwege de eveneens beschikbaar gestelde nota van toelichting, wil de PvdD iets toevoegen. In de nota staat dat de taken van Rijnland gelijk blijven, maar dat de wijze waarop deze worden uitgevoerd, verandert hetgeen om andere competenties vraagt en meer personeel. Mevrouw Boomsma verwacht dat de taken van Rijnland zullen veranderen: de externe ontwikkelingen zijn groter dan nu algemeen wordt bevat. Er moet worden nagedacht over klimaatverandering, de energie-transitie en de transitie naar een circulaire economie. Dit alles kan leiden tot andere taken. Deze hele omslag vergt tijd terwijl de reguliere taken doorlopen. De ingezette koers en het strategisch personeelsplan vindt zij prijzenswaardig maar de fractie is minder positief over termen als 'het verantwoord minimum' en het inspelen op toekomstige ontwikkelingen in rode letters. Waarom is er gekozen voor een scenario waarin de organisatie de lopende zaken blijft uitvoeren, maar niet kan inspelen op opgaven zoals klimaatadaptatie en energietransitie? De VV moet nog discussiëren over de invulling van deze thema's, maar de ambities zijn reeds in het MJP vastgelegd. De fractie vindt dat met de variant van het verantwoord minimum, het oppakken van deze opgaven op de lange baan wordt geschoven en spreekt dan ook de wens uit dat dit slechts de eerste stap is. De heer <u>Schols</u> zegt dat 50PLUS instemt met de programmabegroting. De op pagina 3 genoemde thema's (klimaatverandering, energieneutraliteit en waterkwaliteit) zullen de nodige inspanningen vergen. De fractie stemt ermee in dat de inhuur wordt beperkt. Hierdoor zal Rijnland minder geld kwijt zijn aan het behoud van werkervaring en kennis. Pagina 4: het grootste deel van de inkomsten van Rijnland wordt besteed aan de waterketen (€ 71 miljoen). De fractie vraagt zich af of het geen tijd is om het begrip 'water' anders te gaan duiden: dat wij kunnen beschikken over water wordt immers als vanzelfsprekend beschouwd, terwijl water in toenemende mate handelswaar wordt. Er wordt door Rijnland € 71 miljoen geïnvesteerd in het schoonmaken van water, dat vervolgens wegvloeit naar zee. De fractie denkt dat er dus een ommezwaai noodzakelijk is in de perceptie van water. Mevrouw <u>Stoop</u> sluit aan bij de kanttekening van de PvdD over het vooruitschuiven van reserveringen op de begroting voor zaken als waterkwaliteit en de klimaatopgaven. Zodoende kan hierop in 2018 geen beleid worden gevoerd omdat deze onderdelen in de begroting ontbreken. Zij roept op om hiervoor ook een reservering op te nemen. De heer <u>Pluckel</u> dankt de fracties voor de brede instemming. Rijnland streeft naar een duurzaam financieel beleid hetgeen een schuldenplafond inhoudt. Het verder laten oplopen van schulden is ook met het oog op de toekomst riskant. De afgelopen jaren zijn diverse lasten vaak geactiveerd. Inmiddels wordt structureel gewerkt aan het stap-voor-stap terugbrengen van deze lasten naar de exploitatiebegroting. Een aantal voorbeelden is terug te vinden in de begroting (waaronder de personeelskosten). Overigens zullen ook de komende jaren nog lasten worden geactiveerd, zij het dus in mindere mate. In de meerjarenbegroting die in 2018 wordt besproken, zullen voorstellen worden opgenomen om een en ander inzichtelijker te maken. Er wordt nu rekening gehouden met hogere opbrengsten. De komende jaren worden nog opbrengsten verwacht van o.a. het vastgoed. Tevens zullen de belastinginkomsten waarschijnlijk stijgen door de groei van de	

VERSLAG	ACTIE
bevolking en de economische ontwikkelingen (huizenprijzen). Er lijkt dus sprake van een stabiele groei. Rijnland blijft kritisch waar het de schulden betreft. Waar het de nieuwe taken betreft, gaat Rijnland eerst het huiswerk goed doen. In het kader van het MJP zal de VV dan ook een besluit nemen over energieneutraliteit. Dit zal leiden tot nieuwe financiële doelstellingen. De inrichting van de organisatie en het personeel maakt hiervan mede onderdeel uit evenals de wijze waarop Rijnland omgaat met de diverse partners (gemeenten, bedrijven, burgerinitiatieven). Ook in 2018 zal de nadruk liggen op van 'buiten-naar-binnen-werken' en de participatie. Dit heeft gevolgen voor de organisatie van Rijnland en de inzet van capaciteit. In het kader van het MJP zullen voorstellen worden ingediend. Er wordt overigens al intensief overlegd met de gemeente Haarlemmermeer over de strategische samenwerkingsagenda, waaronder een driejarig uitvoeringsprogramma. Er wordt gesproken over de afstemming van de investeringen. Voor baggeren en maaien staat ook een gezamenlijk bestek uit in de hoop deze werkzaamheden gezamenlijk goedkoper en duurzamer te kunnen uitvoeren. Hiervoor is afstemming tussen Rijnland en de gemeente een voorwaarde. De portefeuillehouder verwacht dat deze intensievere samenwerking geleidelijk aan zal leiden tot het beheersen van de kosten. Rijnland leert uiteraard van anderen, zie de conferentie in Rotterdam. Nadat de <u>voorzitter</u> heeft aangegeven dat hoogheemraad Kastelein de vragen over achterstanden zal beantwoorden, zegt mevrouw <u>Fierens</u> dat zij hierop graag ook een reactie van de portefeuillehouder financieën verwacht. Ook wil zij nog graag een antwoord van de heer Pluckel op haar vraag over de omzetting van bezuinigingen in harde euro's zodat deze inzichtelijk worden. De heer <u>Pluckel</u> zegt toe dat ervoor gezorgd zal worden dat de bezuinigingen transparant worden gemaakt. Met het nieuwe financiële systeem zal dit eenvoudiger te realiseren zijn. Toezegging. Definitie achterstanden: er is indertijd in het kader van WBP 5 geconstateerd dat er achterstanden bestonden. Er wordt hard gewerkt aan het inlopen daarvan. Tijdens deze exercitie wordt het waterschap evenwel geconfronteerd met zaken die voor die tijd niet waren (te) voorzien: zie de staat waarin de awzi's zich bevinden. In het kader van het assetmanagement vergen de werkzaamheden dan op een eerder dan voorzien moment, investeringen. Door de noodzakelijke werkzaamheden ook uit te voeren, worden hogere kosten op een later tijdstip voorkomen. Het betreft dus deels onvoorziene zaken. De intentie om in de lopende collegeperiode alle achterstanden in te lopen, staat hiermee dus onder druk. De heer <u>Von Faber</u> vat samen: 'achterstand betekent dus: niet voorzien'. De heer <u>Pluckel</u> herhaalt dat tijdens het wegwerken van de achterstanden blijkt dat sommige assets meer onderhoud behoeven dan indertijd ingeschat. Maatregelen zijn derhalve noodzakelijk op basis van voortschrijdend inzicht. Mevrouw <u>Fierens</u> verzoekt de andere portefeuillehouders ook te reageren, zodat de VV vervolgens een definitie kan formuleren die voor iedereen duidelijk is. Achterstanden moeten zichtbaar zijn in de begroting en dat is nu niet zo. De <u>voorzitter</u> wijst dit verzoek af omdat het college immers met één mond spreekt. Hij wijst erop dat de achterstanden uit het verleden op basis van een planning worden afgewerkt. Verloopt dat volgens planning, dan is dat dus ook conform de begroting. Maar gaandeweg wordt Rijnland regelmatig geconfronteerd met onvoorziene omstandigheden waarvoor dan extra kredietaanvragen aan de VV worden voorgelegd. Daarmee worden dus de onzekerheden ingelopen. De <u>voorzitter</u> zegt toe dat het college de vraag over de achterstanden en de definitie schriftelijk zal beoordelen, zodat deze definitie ook 'toekomstbestending' is. Toezegging. De heer <u>Kastelein</u> hoopt dat het bezoek aan Rotterdam een bezielende uitwerking zal hebben op Rijnland ten gunste van 'vernieuwend besturen'. Hij is het met de fracties eens dat het waterschap de focus nadrukkelijk ook op de toekomst gericht moet hebben. Het supplement resultaatgericht sturen is een voorbeeld van het vernieuwend besturen. Hierin wordt de voortgang van de watergebiedsplannen toegelicht. Het is de bedoeling een dergelijk overzicht te maken van alle inhoudelijke programma's, zodat de planning duidelijk wordt, alsmede de stand van zaken. Als de watergebiedsplannen voor 20% op orde zijn, zou gesteld kunnen worden dat er een achterstand is van 80%. Maar gezien het tijdspad dat nog loopt tot 2028, is er dus geen achterstand aan de orde. In de nota van toelichting op de SPP zijn de processen beschreven: men zou die aspecten 'die enigszins schuren' kunnen aanduiden als achterstand. Hoewel het college zich bedient van andere bewoordingen om dit begrip aan te duiden, is men het volstrekt met elkaar eens. De 5-5-2-2 discussie betreft het perspectief ook voor de langere termijn. Het waterschap moet betaalbaar blijven. De perspectieven die er op de langere termijn zijn, moeten ook op kortere termijn kunnen worden betaald. Juist door de schulden terug te dringen, kunnen toekomstige generaties het waterschap ook in de toekomst nog betalen. Op dit moment valt niet te voorzien hoe de economische	

VERSLAG	ACTIE
omstandigheden op termijn zijn. Er is dus geen tegenstelling tussen korte en lange termijn. Uit de door de heer Kerst aangehaalde grafiek blijkt inderdaad dat de lijn omhoog gaat, maar de lijnen naderen elkaar gaandeweg. Hieruit blijkt dat het de intentie is om de inhuur terug te dringen en meer vast en tijdelijk personeel in dienst te nemen/houden. De heer <u>Kerst</u> stelt dat dit dus betekent dat de inhuur relatief afneemt. De heer <u>Kastelein</u> bevestigt dit. In antwoord op de vragen van het CDA over de inhuur, zegt de heer <u>Kastelein</u> toe dat in de Burap de operatie van inhuur naar vast personeel zal worden opgenomen. Toezegging. Het college heeft overigens afgesproken om de efficiency de komende jaren te gaan weergeven, mede in relatie met de ontwikkeling van het team 2020. Hij verwijst hiervoor naar de toelichting op pagina 7. Er wordt bekeken hoe de overhead kan worden teruggedrongen en hoe er efficiënter kan worden gewerkt. Mede met het oog daarop zullen er resultaatmanagers worden aangesteld om de resultaatgerichtheid van de organisatie te versterken. In antwoord op de vraag van mevrouw Boomsma, zegt de heer <u>Kastelein</u> dat er inderdaad sprake is van een spanningsveld tussen de lange en korte termijn. Enerzijds dringt de VV aan op betaalbaarheid en efficiënte inzet van personeel. Anderzijds is er sprake van nieuwe ambities. Het college vindt het opgestelde scenario zowel verantwoord als een minimum: Rijnland wil de organisatie 'zo lean en mean mogelijk' inrichten. Er is dan ook gekozen voor de middelste variant 'verantwoord minimum'. De heer <u>De Vries</u> vraagt of de heer Kastelein hiermee stelt dat er dus wel degelijk ruimte is voor het ontwikkelen van nieuw beleid. De heer <u>Kastelein</u> zegt dat er ruimte is in de ontwikkeling. Er is een proces afgesproken: de uitkristallisering van de discussie zal in het kader van de MJP-discussie plaatsvinden in het voorjaar van 2018. Dan moet worden bepaald hoe het ontwikkelingstraject van het nieuwe beleid zich vertaalt en wat de consequenties daarvan zijn. Het is dus niet zo dat Rijnland de processen over klimaat en energie stil legt omdat er geen medewerkers beschikbaar zijn. Mevrouw <u>Leewis</u> reageert op de kanttekeningen over de aandacht voor waterkwaliteit en energie. Samenvattend luidt de stand van zaken: 'We zijn er nog niet, maar er is licht aan de horizon.' In de voorliggende begroting staan nog geen financiële noch personele voorstellen op nieuw beleid: de discussie daarover in het college loopt intussen volop. De voorstellen zullen in maart door de VV worden behandeld. Tijdig genoeg voor het MJP. Bij energie als waterkwaliteit ligt Rijnland overigens vrijwel op het omslagpunt van beeldvorming naar oordeelsvorming. Zowel het college als de projectteams zijn met deze materie volop bezig. Mevrouw <u>Leewis</u> stelt dat er niet in alle gevallen gedacht wordt aan meer financiële middelen/personeel. Er lijken ook andere keuzes te worden gemaakt, met name waar het de wijze waarop Rijnland dient om te gaan met de omgeving en de partners in het gebied, hetgeen naadloos aansluit bij het andere uitgangspunt waar het van 'van buiten-naar-binnen', betreft. Dat geldt ook voor de al gevoerde discussie over het type waterschap dat Rijnland wil zijn. Zij ziet uit naar de strategische discussies. In de aangenomen motie werd opgeroepen om de samenwerking met de Keukenhof te zoeken en om te kijken of hier voorbeeldtuinen zouden kunnen worden gerealiseerd met het oog op waterbewustzijn. Mevrouw <u>Leewis</u> vond de suggestie zinvol, maar de motie leek het college overbodig omdat er al gesprekken liepen met o.a. de Keukenhof en Rijnland altijd nadrukkelijk openstaat voor overleg met de Keukenhof en andere organisaties. Er is evenwel met de Keukenhof nog geen concrete voortgang geboekt. De heer <u>Haan</u> ziet de zuivering via de awzi's ook als onderdeel van de oplossing. Rijnland probeert immers optimaal te zuiveren, hetgeen ten goede komt aan de zwemwaterkwaliteit. Op plekken waar het gezuiverde water uitstroomt op het oppervlaktewater, kunnen er lokaal problemen ontstaan door de nog resterende vervuiling en de temperatuur. Dit aspect wordt meegenomen in het proces 'Kijk op waterkwaliteit'. De achterstanden m.b.t. de waterketen: de portefeuillehouder heeft de commissie VGW toegezegd om in het voorjaar 2018 een presentatie te geven over de stand van zaken (transportgemalen, zuiveringen, persleidingen e.d.). Hieruit zal ook blijken dat er in de vorige bestuursperiodes keuzes zijn gemaakt om minder te investeren in de keten en de zuiveringen dan als verstandig begroot werd aangegeven. De heer <u>Haan</u> vindt het tarief dat Rijnland in rekening brengt vergeleken met omliggende waterschappen en de ontwikkeling van het tarief, in geen geval fors. Rijnland werkt effectief. Synergie/strategie in relatie tot de omgeving: Rijnland werkt samen met Delfland voor de kringloopsluiting. De samenwerking binnen de GR Slibverwerking verloopt zeer goed. Hierop kan de portefeuillehouder op een ander moment een nadere toelichting geven. De regionale samenwerking: de door Rijnland opgestelde waterketenplannen pakken prima uit in de wijze van samenwerking maar evenzeer waar het de effectieve gezamenlijke besluitvorming betreft over kostenefficiëntie, de vermindering van kwetsbaar en met behoud/verbetering van kwaliteit.	

VERSLAG	ACTIE
Visie op water: tussen het moment waarop Rijnland het water heeft gezuiverd en het uitstroomt in zee, is het beschikbaar als biotoop, wordt er door inwoners gebruik van gemaakt t.b.v. recreatie, wordt er door ondernemers gebruik van gemaakt in de bedrijfsvoering e.d. Kortom, het water wordt goed benut. De heer <u>Langeslag</u> vindt het raadzaam om het motto van Rijnland te bekijken in het verlengde van de discussie over het karakter van Rijnland. In toenemende mate vangt hij in de buitenwacht signalen op over ‘droge voeten’ in relatie tot de gevolgen van de toenemende hoosbuien. Men vraagt zich af in hoeverre Rijnland droge voeten eigenlijk kan garanderen. Hij vindt dat het motto van Rijnland moet aansluiten bij de juiste verwachtingen en bij een reële uitstraling. Samenwerking: partijen van buiten weten Rijnland steeds meer te vinden om mogelijkheden van samenwerking te bespreken. Rijnland probeert zelf ook om in bepaalde gebieden werk met werk te combineren. Zie Boskoop (bruggen in plaats van dammen), vaarroutes, combinatie van werkzaamheden tussen gemeenten en Rijnland als er aan wegen of rioleringen wordt gewerkt. Andere toekomstige taken en stapeling: de heer Langeslag ziet dat de wijze waarop Rijnland de huidige taken uitvoert, al verandert. Rijnland ziet dat bodemdaling en peilbesluiten steeds meer worden gecombineerd in discussies. Ook wordt de waterkwaliteit steeds meer als integraal onderdeel benoemd binnen de watergebiedsplannen. Dat betekent dat niet alle onderdelen steeds separaat in de begroting kunnen worden opgenomen. De <u>voorzitter</u> reageert op de kanttekeningen over zijn boegbeeldfunctie in relatie tot het cultureel erfgoed. Hij zegt dat hij deze functie optimaal vormgeeft in zijn werkzaamheden. Zo is de Delta commissaris ontvangen in de dijkgravenkamer van Het Gemeenlandshuis en werd hij tijdens een rondleiding gewezen op de rijke historie van het waterschap. Terzijde erkent de <u>voorzitter</u> dat hij nog enige bijscholing kan gebruiken om het culturele erfgoed ook via de moderne media uit te dragen. Het erfgoed kan de zichtbaarheid van het waterschap nadrukkelijk vergroten. Maar voorkomen moet worden dat de indruk zou ontstaan dat Rijnland ‘alleen maar in het verleden leeft’. De <u>voorzitter</u> gaat zijn boegbeeldfunctie dan ook mede gebruiken om te wijzen op de moderne insteek van Rijnland. De buitenwereld wordt door het waterschap hierbij nadrukkelijk betrokken. In het kader van de Omgevingswet zullen nadere voorstellen worden gedaan hoe deze intern zal worden geïmplementeerd. De buitenwereld zal hierover ook worden geïnformeerd. Daarnaast onderhoudt het waterschap nadrukkelijk contacten met de provincies Noord- en Zuid Holland, de gemeenten e.d. Tevens zullen er nog voorstellen aan de VV worden voorgelegd waar het experimenten betreft om de nieuwe werkwijze ‘binnen Rijnland te doorleven’. <i>Tweede termijn</i> Mevrouw <u>Fierens</u> stelt voor om de nieuwsbrief van de PvdA over bodemdaling ter beschikking te stellen aan de VV. De motie-Keukenhof: mevrouw Fierens zegt dat zij hierover binnenkort in gesprek wil met mevrouw Leewis. Achterstanden: mevrouw Fierens stelt dat zij in de reacties van de hoogheemraden toch enig nuanceringen meende te horen, ongeacht de verklaring van de dijkgraaf dat het college met één stem spreekt. Zij herhaalt haar behoefte aan duidelijkheid. Voorbeeld: iemand betaalt tijdens de looptijd steeds netjes maandelijks de termijnen voor de hypotheek, zoals afgesproken met de bank. In een bepaald jaar is de hypotheek afbetaald: er is dan geen sprake van achterstand, alleen is de woning tijdens de looptijd nog niet afbetaald. Maar als deze persoon deze periodieke betalingen een aantal maanden niet betaalt, is er sprake van achterstand. Kortom: er is een verschil tussen planning en achterstand. Bovendien kunnen achterstanden voorzien of onvoorzien zijn. Zij heeft behoefte aan deze informatie voor de financiële planning omdat het veelal om forse bedragen gaat. Bovendien kan er een spanning ontstaan tussen de uitvoering en de uitvoeringsagenda en de nieuwe opgaven. De PvdA vindt dat de VV recht heeft op een eenduidig antwoord dat niet op verschillende manieren kan worden uitgelegd. Mevrouw Fierens ziet de toegezegde notitie met belangstelling tegemoet. Mevrouw <u>Boomsma</u> roept het waterschap op tot meer ambitie. De heer Kastelein ziet in tegenstelling tot de PvdD geen spanning tussen de 5-5-2-2 insteek en de ambities op lange termijn. Met 2-2 zal Rijnland niet alles kunnen uitvoeren wat wel noodzakelijk is. In reactie op de uitleg van mevrouw Leewis wijst de PvdD erop, dat de regio grotere vorderingen heeft gemaakt: er is een regionaal energieakkoord gesloten op het niveau van Holland-Rijnland met partijen. Er wordt vervolgens een uitvoeringsprogramma opgesteld. Het Rijk heeft het Deltaprogramma ruimtelijke adaptatie gepresenteerd waaraan men zich aan de bestuursstafel wonen, ruimte en economie ook op Rijnland-niveau heeft gecommitteerd aan de ambities. Er wordt ook hier gewerkt aan een uitvoeringsplan op Holland-Rijnland-niveau. Het waterschap kan wat de PvdD betreft gezien de expertise en kennis hierin een rol vervullen. De begroting herbergt evenwel weinig uitvoeringscapaciteit om bij te dragen, omdat de VV nog geen besluit heeft genomen. Mevrouw Boomsma	

VERSLAG	ACTIE
vreest dat Rijnland straks pas aansluit bij al lopende ontwikkelingen. Dit omdat Rijnland pas ‘tussen beeldvorming en oordeelsvorming’ vertoeft en derhalve minder invloed kan uitoefenen. De heer <u>Schols</u> benadrukt de noodzaak om een omslag te bewerkstelligen in de maatschappij, zodat men zich beter de waarde van water realiseert. Rijnland kent een KRW-opgave en 25% van de eutrofiëring is afkomstig van de awzi's. Mevrouw <u>Stoop</u> ondersteunt het betoog van de PvdD. Zij vraagt welke verplichtingen Rijnland aangaat waar het de diverse overeenkomsten met uitvoeringsparagrafen betreft. Tevens: waar zijn deze terug te vinden in de begroting 2018? De heer <u>Démoed</u> zegt dat er eerder besloten is tot een verhoging van het budget voor natuurvriendelijke oevers. Waar staat de toegezegde evaluatie na 12 maanden? Cultureel erfgoed: het valt te waarderen dat de dijkgraaf zijn boegbeeldfunctie wat moderner gaat invullen. Maar de dijkgraaf dient zich te realiseren dat ‘het antwoord van morgen altijd in ons verleden ligt’. Tijdens de schorsing heeft hij al gesproken met een van de medewerkers over de inspanningen die Rijnland pleegt m.b.t. het cultureel erfgoed. De <u>voorzitter</u> heeft er geen enkel bezwaar tegen dat VV-leden vragen stellen aan ambtenaren, maar het is wel goed als zij in het geval van bestuurlijke gevolgen, ook beseffen dat een bestuurlijke afspraak noodzakelijk is. De heer <u>Démoed</u> rekent erop dat de heer Pluckel dit ook zal doen. Personeel: de beantwoording door de heer Pluckel over de personeelslasten vond het CDA iets te vrijblijvend. Hij gaf aan dat de VV niet zou mogen verwachten dat er meteen een andere werkwijze zou worden ingevoerd. Maar de heer Démoed wil de toezegging dat er wel onverwijld anders wordt gewerkt, waarbij een beperkte overgangstermijn acceptabel is. Graag nadere uitleg. De heer <u>Von Faber</u> sluit zich aan bij de bijdragen van de dames Stoop en Boomsma. De heer <u>Pluckel</u> herhaalt dat het activeren van personeelskosten de afgelopen jaar al is teruggedrongen en dat dit stap-voor-stap zal worden gecontinueerd. De lasten zullen dus steeds meer – als daarvoor ruimte is – in de exploitatie worden opgenomen, hetgeen ook helpt bij het terugbrengen van de schuld. De heer <u>Démoed</u> begrijpt dat er sprake is van afbouw, maar hij wil weten hoe het college gaat handelen in nieuwe situaties. Hij wil dat er dus in die gevallen geen personeelslasten meer worden geactiveerd. De <u>voorzitter</u> wijst de heer Démoed erop dat indien het CDA zich niet kan vinden in de mate van afbouw zoals het college die wenst toe te passen, de heer Démoed kan overwegen om een amendement op de begroting in te leveren. Of wenst hij een erratum? De heer <u>Démoed</u> zegt dat hij eerst moet weten wat de heer Pluckel zegt. Hij begrijpt dat er, waar het lopende zaken betreft, een afbouwperiode noodzakelijk is. Maar het CDA gaat ervan uit dat deze methodiek van de activatie niet meer wordt toegepast waar het nieuwe projecten/zaken betreft. De heer <u>Pluckel</u> zegt dat de directie zich nu buigt over nieuwe voorstellen. Zodra deze gereed zijn, zal het college bepalen of deze zullen worden gevolgd. Vervolgens bepaalt de VV uiteindelijk wat er dient te gebeuren. Deze discussie vindt met name in het kader van het MJP plaats (voorjaar 2018). Tevens zal conform toezegging, inzichtelijk worden gemaakt op welke wijze er momenteel wordt gehandeld. De heer <u>Démoed</u> zegt dat het college dus nu al weet hoe het CDA erover denkt. De heer <u>Meijer</u> ondersteunt het CDA: ook zijn fractie vindt dat bij nieuwe zaken geen gebruik meer moet worden gemaakt van activatie. De <u>voorzitter</u> herhaalt: in de begroting is al een afbouw opgenomen en de portefeuillehouder heeft toegezegd dat hij in het voorjaar 2018 in de MJP inzicht zal geven in de stand van zaken. Indien de VV van mening is dat er radicaal moet worden gestopt, dient daarover tijdens deze VV een amendement te worden ingediend. Indien dat niet gebeurt, zal de in de begroting opgenomen afbouw worden gevolgd en zullen de voorstellen voor de meerjarenbegroting worden afgewacht. De heer <u>Pluckel</u> zegt dat er een initiatief ligt van een betrokken bewoner voor het Gemeenlandshuis in Spaarndam. Het college bespreekt dit de komende week en zal de VV informeren. Naar verwachting zullen er begin 2018 constructieve voorstellen worden ingediend. De heer <u>Haan</u> zegt dat Rijnland deelneemt aan de door de provincie Zuid-Holland georganiseerde tafel. Voorts is hij het eens met de heer Schols waar het de waarde van water betreft. Het klopt dat het water dat de awzi verlaat, inderdaad ter plekke nog een bron is van eutrofiëring. Mevrouw <u>Leewis</u> geeft aan dat Rijnland zich in de afrondende fase van de beeldvorming bevindt. Op 22 november staat de opinierende vergadering op de rol over ‘Kijk op waterkwaliteit’. In januari 2018 zal de VV overgaan in de opiniefase inzake energie. In de voorbereidingen wordt veel tijd geïnvesteerd: het waterschap gaat zo hard als verantwoord is en mogelijk. 10 december neemt mevrouw Leewis deel aan	

	VERSLAG	ACTIE
	overleg met de Stuurgroep Energie voor Holland-Rijnland, waar de gezamenlijke aanpak op de agenda staat (benodigde capaciteit en budgetten), ook in het kader van het nieuwe regeerakkoord. Rijnland loopt qua planvorming op schema. In het MJP zullen alle ambities o.a. worden vertaald naar keuzes. Het waterschap en de gemeenten voelen de urgentie terdege. Middenscenario en strategisch personeelsbeleid: Rijnland realiseert zich welke taken in het verschiep liggen. Maar daarvoor worden nu nog geen medewerkers aangenomen. Maar Rijnland is een volwaardige partner in al het overleg. Verder geeft mevrouw Leewis aan van harte bereid te zijn tot overleg met mevrouw Fierens over de Keukenhof. De vraag van de heer Démoed over de natuurvriendelijke oevers zal schriftelijk worden beantwoord. Toezegging. De heer <u>Kastelein</u> begrijpt de zorgen van mevrouw Boomsma over de ontwikkelingen op lange termijn. Toch is het college ervan overtuigd dat de 5-5-2-2 strategie het waterschap ook op de langere termijn betaalbaar houdt en dat tevens de schulden dermate worden gereduceerd dat het waterschap ook voor de nakomende generaties nog betaalbaar zal zijn en de werkzaamheden kunnen worden veiliggesteld. De <u>voorzitter</u> herhaalt de toezeggingen: - Er komt een overzicht van de bezuinigingen, vertaald in euro's. Toezegging: de heer Pluckel. - Er komt een inzicht in het al dan niet afschrijven van personeelslasten bij projecten en de mate waarin bij de meerjarenbegroting. Toezegging: de heer Pluckel. - Er wordt een definitie van het begrip 'achterstanden' uitgewerkt. Toezegging: de voorzitter. - De omzetting van inhuur naar vast personeel wordt in de Burap inzichtelijk gemaakt. Toezegging: de heer Kastelein. De heer <u>Démoed</u> memoreert de kritische voetnoot van het CDA op het onderdeel van de afbouw van de activatie van personeelskosten en de voorwaarde die het CDA eraan verbindt. De <u>voorzitter</u> veronderstelt dat het uitzoeken van een eerdere toezegging het oordeel van het CDA over een complete begroting niet in de weg zal staan. De heer <u>Démoed</u> herhaalt dat dit wel het geval is voor wat betreft dit specifieke onderdeel. Mevrouw <u>Stoop</u> zegt dat ze nog graag een reactie wil op haar vragen over de wijze waarop afspraken tussen diverse partijen zijn vertaald in de begroting van Rijnland. Mevrouw <u>Leewis</u> zegt dat er geen toezeggingen door Rijnland worden gedaan jegens andere partijen die leiden tot kredietaanvragen. Mocht die behoefte zich alsnog buitenshuis aandienen, dan zal daarvoor een kredietaanvraag aan de VV worden voorgelegd. De <u>voorzitter</u> concludeert vervolgens dat de programmabegroting 2018 unaniem is aangenomen.	
4.3	<u>Vaststellen belastingverordeningen 2018:</u> Verordening watersysteemheffing Rijnland Verordening zuiveringsheffing Rijnland Verordening verontreinigingsheffing Rijnland De <u>voorzitter</u> constateert dat er geen behoefte is aan nadere uitleg van de kant van het college en dat de tarieven zonder discussie unaniem kunnen worden vastgesteld.	
4.4	<u>Wijziging Gemeenschappelijke Regeling Belasting Samenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR)</u> De VV stelt het voorliggende voorstel zonder beraadslaging en zonder stemming vast.	
4.5	<u>Processtappen Vermoeden Integriteitsschending (inclusief de nota van wijziging)</u> De VV stelt het voorliggende voorstel zonder beraadslaging en zonder stemming vast.	
4.6	<u>Krediet watergebiedsplannen West</u> De VV stelt het voorliggende voorstel zonder beraadslaging en zonder stemming vast.	
4.7	<u>Krediet watergebiedsplannen Zuid</u> De VV stelt het voorliggende voorstel zonder beraadslaging en zonder stemming vast.	
4.8	<u>Vaststellen peilbesluit Inlaagpolder (inclusief nota van wijziging)</u> De VV stelt het voorliggende voorstel zonder beraadslaging en zonder stemming vast.	

VERSLAG		ACTIE
4.9	<u>Uitvoeringskrediet baggercluster 8 deelgebied 3B</u> De VV stelt het voorliggende voorstel zonder beraadslaging en zonder stemming vast.	
4.10	<u>Boezemgemaal Gouda, aanpassing krediet</u> De VV stelt het voorliggende voorstel zonder beraadslaging en zonder stemming vast.	
4.11	<u>Boezemgemaal Spaarndam, extra krediet (inclusief nota van wijziging)</u> De VV stelt het voorliggende voorstel zonder beraadslaging en zonder stemming vast.	
4.12	<u>Aanpak blauwalgen 2018 in combinatie met maatregelen bacteriologische kwaliteit zwemwater</u> Mevrouw <u>Stoop</u> wijst op twee tegenstrijdige passages over de vergelijking tussen de technieken, zoals Ultrasoon en waterstofperoxide met Filair. Welke versie is correct? Mevrouw Stoop heeft belangstelling voor het rapport van de ultrasone techniek. De veldstudie heeft uitgewezen dat er geen effecten zijn op macro fauna en dat er onvoldoende effecten zijn op blauwalgen. Betekent dit dat de techniek niet werkt of werkt deze juist zeer goed met helaas geen effect op blauwalgen en macro fauna? Mevrouw <u>Bleyie</u> verwijst naar de passage waarin staat dat NUON bereid is om Rijnland te compenseren (voorbereidingen maatregelen Nieuwe Meer en Westbroekplas). Later is een studie uitgevoerd om de exacte kosten en baten in kaart te brengen. In hoeverre staat vast dat NUON meebetaalt en wijken de kosten ver af van de kosten die met NUON zijn besproken? Wat als NUON niet meebetaalt? Gaat de vervanging van de installatie dan alsnog door? De heer <u>Van Geest</u> herhaalt de aangenomen motie waarin werd aangedrongen op een extra bedrag voor de aanpak van blauwalg. Er wordt nu evenwel een bedrag van € 770.000 aangevraagd, aanzienlijk hoger. Tijdens een vorige bespreking werd gesteld dat een krediet van 20-30% van dit bedrag afdoende zou zijn voor alle maatregelen tegen blauwalg. Hij kan de rekenom niet meer volgen en vraagt uitleg. Mevrouw <u>Leewis</u> weet niet of het opportuun is om tijdens deze VV diepgaand in te gaan op de onderzoeksrapporten en de merites van de ultrasone aanpak. Ultrasoon betreft een pilot die in 2017 afloopt. De resultaten zijn evenwel niet bemoedigend. Er is nog geen definitief besluit genomen. Maar andere varianten zoals Filair lijken veelbelovender. De pilot is overigens geenszins mislukt. De uitkomsten zullen eerst nog worden besproken met zowel de ondernemers als de gemeente Zoetermeer. Zij zegt toe na te zullen gaan op de onderzoeksrapporten ter beschikking mogen worden gesteld aan de VV. Deze zijn niet automatisch van Rijnland. Toezegging. Het lijkt mevrouw <u>Leewis</u> niet verstandig om in de VV diepgaand in te gaan op de onderhandelingen met NUON. Insteek tijdens de onderhandelingen blijft een uitruil tussen de doelen van NUON (warmte-koudewinning) met die van Rijnland (bestrijding blauwalg) waarbij de belangen van de bewoners (voorkomen van blauwalgoverlast) nadrukkelijk worden meegenomen. Rijnland beschikt over een plan B, maar ook dat wil de hoogheemraad niet in de openbaarheid toelichten. De hogere kredietaanvraag heeft te maken met de verbreding naar zwemwater, terwijl eerdere discussies zich beperkten tot blauwalgbestrijding en de diverse pilots. Er is gekozen voor deze verbreding omdat beide onderwerpen wat mevrouw Leewis betreft zeer met elkaar zijn verbonden. De heer <u>Van Geest</u> vindt het opmerkelijk dat de hoogheemraad stelt dat onderzoeksrapporten niet automatisch Rijnland toebehoren. Hij gaat ervan uit dat als het college opdracht geeft voor onderzoek, standaard wordt vastgelegd dat het rapport ook automatisch van Rijnland is en het auteursrecht dan ook bij Rijnland berust omdat Rijnland de uitkomsten nodig heeft voor de publieke taak. De <u>voorzitter</u> zegt dat hij de gebruikelijke gang van zaken zal laten uitzoeken. Toezegging. Mevrouw <u>Leewis</u> stelt dat mevrouw Stoop wat deze zaken betreft regelmatig beter op de hoogte is dan zijzelf. De hoogheemraad kent de exacte status van het onderzoeksrapport niet. Zij weet niet wie de opdracht voor het onderzoek heeft verstrekt. Maar dit wordt nader uitgezocht. De <u>voorzitter</u> constateert vervolgens dat het voorstel unaniem wordt goedgekeurd.	
4.13	<u>Krediet KRW synergie</u> De VV stelt het voorliggende voorstel zonder beraadslaging en zonder stemming vast.	
4.14	<u>Project Regionale Keringen 2018-2020</u> De VV stelt het voorliggende voorstel zonder beraadslaging en zonder stemming vast.	

VERSLAG		ACTIE
4.15	<u>Kunstwerken Spaarndammerdijk</u> De VV stelt het voorliggende voorstel zonder beraadslaging en zonder stemming vast.	
4.16	<u>Uitvoeringskrediet kadeverbetering 2de fase Aalsmeer en Boterhuispolder</u> De VV stelt het voorliggende voorstel zonder beraadslaging en zonder stemming vast.	
4.17	<u>Uitvoeringskrediet renovatie 4de afvalwatertransportgemalen regio Nieuwe Wetering</u> De VV stelt het voorliggende voorstel zonder beraadslaging en zonder stemming vast.	
4.18	<u>Krediet aanpassingen innovatie EssDe® (Energy Self Sufficient by Demon)</u> De VV stelt het voorliggende voorstel zonder beraadslaging en zonder stemming vast.	
4.19	<u>Aanvullend krediet renovatie afvalzuiveringsinstallatie Katwijk</u> De VV stelt het voorliggende voorstel zonder beraadslaging en zonder stemming vast.	
4.20	<u>Vertrouwelijk</u> Bezwaar op 'Besluit kwestie ex-duolid' Dit punt wordt tijdens het besloten deel behandeld en derhalve wordt de bespreking ook separaat genotuleerd.	
4.21	<u>Rapport rekenkamercommissie 'Informatieveiligheid en privacybescherming'</u> Het rapport en de bijlagen worden tijdens het besloten deel behandeld en derhalve wordt de bespreking ook separaat genotuleerd.	
5	<u>OPINIEVORMINGSNOTA'S</u>	
6	<u>BEELDVORMINGSNOTA'S</u>	
7	<u>Notulen van de VV-vergadering van 27 september 2017 en toezeggingenlijst</u> Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld. Mevrouw <u>Boomsma</u> zegt dat de toezegging voor het bodemonderzoek voor de verkoop van het voormalige afvalwaterzuiveringsterrein Zandvoort op de lijst staat, maar zonder actiehouders, afdeling en voortgang. De <u>voorzitter</u> geeft aan dat hij de actiehouders is. Er staat geen datum, maar hij verwacht dat de gegevens binnen een week of drie gereed zijn. Als tijdsindicatie wil hij z.s.m. aanhouden.	
8	<u>Rondvraag</u> Mevrouw <u>Stoop</u> zegt dat de VV-vergaderingen en de commissies onder voorbehoud zijn ingepland voor december. Is er al meer bekend? De <u>voorzitter</u> zegt dat hierover op 14 november wordt gesproken. Het is aannemelijk dat er onvoldoende agendapunten zijn, maar na inventarisatie bij de fracties wordt de VV geïnformeerd. Toezegging. Mevrouw <u>Boomsma</u> ontving de antwoorden op vragen over de verlengde toestemming voor het gebruik van glyfosaat. Het college heeft besloten de Unie van Waterschappen te benaderen, maar de PvdD wil weten met welke boodschap. De <u>voorzitter</u> zegt dat de brief aan de Unie wordt opgesteld en dat deze na afronding aan de VV wordt gestuurd. Toezegging. Mevrouw <u>Boomsma</u> vraagt naar de strekking. De <u>dijkgraaf</u> zegt dat de inhoud nog nader wordt afgestemd in D&H alvorens deze wordt verzonden. Probleemhouder is mevrouw Leewis. Tijdpad: z.s.m. Mevrouw <u>Leewis</u> zegt dat Rijnland samen met Stichtse Rijnlanden het vaasje van de Deltacommissaris heeft ontvangen voor het KWA-project. Het vaasje gaat naar de projectleider, Peter Heeze (Stichtse Rijnlanden). De partners kregen lof toegezaaid voor de grensoverschrijdende samenwerking.	

VERSLAG		ACTIE
9.	<u>Sluiting</u> Hierop sluit de <u>voorzitter</u> de vergadering om 16.55 uur.	

Vastgesteld, 31 januari 2018.

R.A.M. van der Sande,
dijkgraaf

C.M. van de Wiel,
secretaris